

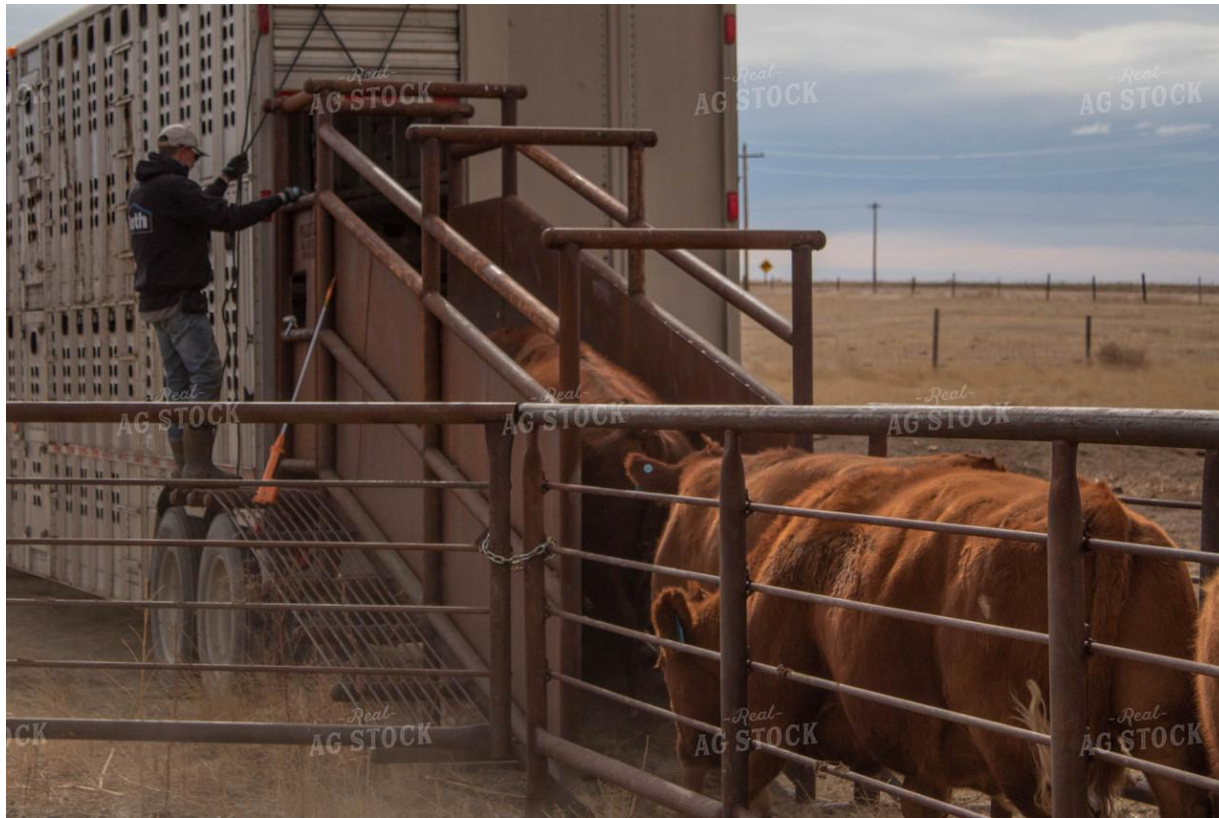
Natuke heade loomade transpordist

Vallo Seera DVM

Loomade transport

Millised loomad kvalifitseeruvad reisile?

- ▶ Terved ja ilma vigastusteta loomad
- ▶ Loomad kes suudavad iseseisvalt toituda
- ▶ Tuleb arvestada looma tiinuse faasiga
- ▶ Tuleb arvestad loomade individuaalse käitumisega

Stressi tekitavad faktorid loomale transpordil

- ▶ Liikumine ja ruumipuudus
- ▶ Pikk ja väsitav reis
- ▶ Keskkonningimused
- ▶ Helid ja vibratsioon
- ▶ Tervisemured
- ▶ Vigastused
- ▶ Toit ja vesi/ selle puudumine
- ▶ Tundmatu ümbruskond
- ▶ Sotsiaalne stress

Võimalused stressi vähendamiseks

- ▶ Sobivad sõidukid ja ruum: Transportimisasemete piisav suurus ja mugavad tingimused loomade liikumiseks
- ▶ Lühem transportimise kestus: Kui võimalik, tuleks veiste transportimist lühendada ja teha vahepeatusi, et loomad saaksid puhata, juua ja süüa.
- ▶ Võimalik sotsiaalne kaaslus: Kui loomad on harjunud oma karjaga, on soovitatav neid transportida koos, et vähendada sotsiaalset stressi.
- ▶ Regulaarne kontroll: Loomade tervise jälgimine ja vajadusel veterinaarabi tagamine enne transporti.
- ▶ Loomade rahulik käitlemine: Looduslike käitumismustrite ja stressitegurite vähendamine õige käitlemise ja harjutustega.

Söötmisest enne puhkusereisile minekut

- ▶ Vesi ja piisav toitumine enne transporti on äärmiselt oluline, et veised saaksid hästi valmistuda transportimiseks.
- ▶ Kõige tähtsam on tagada, et loomad oleksid eelnevalt heas toitumuses ja hüdreeritud, et nad taluksid reisi paremini ja stressi oleks vähem.
- ▶ Liigne toitmine vahetult enne transporti on halb, kuna see võib põhjustada seedimisprobleeme.
- ▶ Hea hooldus ja õige toitumisplaan aitavad vähendada veiste stressi ja tagada nende heaolu transportimise ajal.

Matkatarkus nr 1

- ▶ Kui suur osa on laadimine transportistressis?

Laadimine on oluline osa loomade transpordi stressist. Uuringud ja eksperdid on leidnud, et laadimine võib olla kuni 30-50% kogu transportimisestressi põhjustajatest, eriti juhul, kui seda ei teostata korralikult või loomade käitlemine on vale. Kui laadimist teostatakse õigesti ja loomadele pakutakse piisavalt aega ja ruumi, et harjuda uue keskkonnaga ja liikumisvõimekusega, võib stressi tase oluliselt väheneda.

Matkatarkus nr 2

- ▶ Veiste laadimisprotsessi stressi saab vähendada mitmete meetodite abil:
- ▶ Rahulik ja tasakaalustatud käitlemine:
- ▶ Loomade rahulik ja tasakaalustatud käitlemine, kus neid ei kiirustata ega sunnita, aitab vähendada stressi.
- ▶ Õige laadimisruum ja ligipääs: Loomad vajavad piisavat ruumi, et nad saaksid liikumiseks ja liikumiseks mugavalt valmistuda.
- ▶ Laadimisplatvormid ja väravad peavad olema sobivad, et loomadel oleks lihtne liikumist sooritada.
- ▶ Harjumine ja ettevalmistus: Kui loomad on eelnevalt harjunud laadimisprotsessiga või kui neid on harjutatud rahulikus tempos sisenema ja liikuma, väheneb nende stress.
- ▶ Sotsiaalne kaasatus: Kui loomad on harjunud oma karjaga, tuleb neid laadimisel koos hoida, et vältida sotsiaalset stressi.

Laadime ainult terveid loomi

Laadime ainult terveid loomi

Pohh, see on tapamaja koorem...

- ▶ Pinge lihastes (Lihaspinge ja "pärast tapmist" probleemid) Kui loom on stressis, erituvad tema kehas stressihormoonid, nagu adrenaliin ja kortisool. Need hormoonid valmistavad keha ette "võitle või põgene" reaktsiooniks ja panevad lihased pingesse. See pinge lihastes on probleem, kuna see võib mõjutada lihaste normaalset lõdvestumist ja vereringet pärast tapmist.
- ▶ PSE liha: Kui loom on tapmisele eelnenud perioodil kogunud tugevat stressi, võivad lihased jääda pärast tapmist liiga hapnikuvaeseks ja hapnikulise ainevahetuse tasakaal võib olla häiritud. See toob kaasa PSE (pale, soft, exudative) liha, millel on kahvatum värv, pehme tekstuur ja suurem vedeliku kadu (liha eritab rohkem vedelikku), mis mõjutab liha kvaliteeti ja maitseomadusi. PSE liha on vähem kestlik ja sellel võib olla halvasti säiliv kvaliteet, kuna liha väsib ja rikneb kiiremini.
- ▶ DFD liha: Kui loom on stressis, eriti pikaajalise näljutamise ja janu ajal, võib tekkida DFD (dark, firm, dry) liha. Sellist liha iseloomustab tumedam värv, kõvema tekstuuri ja kuivuse tõttu madalam niiskusesisaldus. DFD liha sisaldab vähem vedelikku, kuna loom on varem saanud rohkem energiat lihaste töötlemiseks (glükogeeni kogumine), kuid glükogeeni varud on kiiresti ammendunud ja lihased ei suuda normaalselt vereringes hapnikku transportida. DFD liha on tavaliselt sitkem ja kuivem, mis teeb selle vähem meeldivaks toiduks ja sellel on madalam maitseomaduste kvaliteet.

Pohh, see on tapamaja koorem..

- ▶ Kui loom kogeb äkilist ja tugevat stressi, nagu näiteks kiire laadimine, transport või ebamugavad tapmisolud, võivad lihastes tekkida mikrotraumad. Sellised vigastused võivad viia verehüüvete moodustumiseni lihastes, mis kahjustab lihaskiudude terviklikkust ja liha kvaliteeti. Pärast tapmist võib see põhjustada verejooksu ja liha kvaliteedi halvenemist, kuna veri ei pääse vereringest piisavalt kiiresti välj
- ▶ Stressirohkes seisundis olevad loomad kasutavad lihaste energia allikana glükogeeni (suhkur, mis salvestatakse lihastes). Kui loom on pikaajaliselt stressis, võib glükogeeni varu väheneda ja seetõttu ei suuda lihased korralikult lõdvestuda ega taastuda pärast tapmist. Glükogeeni varude ammendumine mõjutab lihaste hapnikuga varustatust ja võib põhjustada aerobset ainevahetust. See toob omakorda kaasa hapniku puudujäägi, mis muudab liha värvuse, tekstuuri ja maitse kvaliteedi. Madal glükogeenitase muudab lihased hapnikuvaeseks ja seetõttu väheneb liha säilivusaeg.
- ▶ Stress võib mõjutada lihaste pH taset pärast tapmist. Tavaliselt langeb lihaste pH kiiresti pärast tapmist, kuid kui loom on stressis, võib see pH langus olla liiga kiire ja intensiivne. Liialt madal pH tase põhjustab lihaste hapestumist, mis võib muuta liha maitse ebameeldivaks ja halvendada selle tekstuuri.

Reisile minekul vaktsineerida/mittevaktsineerida?

- ▶ Järgime kindlasti ostjapoolseid juhendeid
- ▶ Vältida asjatuid menetlusi, need võivad kasu asemel kahju teha
- ▶ Väär vaktsineerimine võib müügiprotsessi katkestada
- ▶ Antibiootikumide kasutamine ainult siis kui on näidustus
- ▶ Antiparasitaarsed preparaadid ??